

פרשת בא

עד מתי מאנת לענת מפני (י, ג)

אלו היינו מביאים את פרעה למשפט בפני בית הדין הבינלאומי לפשעי מלחמה בהאג - על מה היו מרשיעים אותו?

הוא היה מואשם ברצח עם, בהתעללות באסירים פוליטיים, בשלילת חריות של אזרחים, ובזריקת תינוקות רכים ליאור.

ובמה 'מואשם' פרעה בפסוק - ? "עד מתי מאנת לענות מפני". האשמה האמתית, שגורמת לכל העולות והפשעים הנוראים, היא: "מאנת" - "סרובו של פרעה להכניע לבו בפני הקב"ה, ולשמוע בקולו. דברים אלו, נאמרו על ידי רבי אהרן לייב שטיינמן, והובאו מפיו על ידי מקורבו, רבי יצחק לוונשטיין ז"ל. והוסיף עוד הרב שטיינמן ואמר: התוכחה הזו, של "עד מתי מאנת", נאמרה לא רק לפרעה הרשע. היא נאמרת לכל אדם ואדם, אף בימינו. אבי אבות כל המחלות, והבסיס לכל החטאים, הוא "עד מתי מאנת" - שאדם אינו מכניע את לבו, אינו משעבד את לבו לבורא.

יש באדם גאווה, הגורמת לו ללכת בשרירות לבו. אף בעת שבאות עליו צרות ומצוקות, חלילה, אין הוא נותן דעתו לכך שמהקב"ה באו, לעוררו לתקן דרכיו.

אם חולפים חודש חשון וגם כסלו, אף טבת מגיע, וגשם אין - על מה מצטער האדם? על דלדול מי התהום, על הקו האדום החדש של הכנרת, על יוקר הירקות ועל מס בצורת. אם תמשך הבצורת - מוטרד האדם - עלולה להיות בעיה רצינית באמת של מחסור במים. האם הוא מצטער, אותו אדם, על כך שהבצורת היא תוצאה של "וחרה אף ה' בכס ועצר את השמים!?"
האם הוא מצטער על כך שהרע דרכיו?! האם הוא מכניע לבו ומטיב מעשיו?

הקב"ה מדבר אתנו כל הזמן, שולח לנו רמזים דקים ועבים. לכל אחד יש 'תיק' אישי שלו, הדברים שהוא צריך לתקן. הקב"ה אומר לכל אחד: "עד מתי מאנת"? ואם האדם אינו מכניע לבבו, ואינו מטיב מעשיו, ממשיכות לנחות עליו מכות, כפי שארע לפרעה. ובכל זאת, כפי שרואות עינינו, אנשים ממשיכים למאן. כי הגאווה מפריעה לאדם להכנע, והמדות הרעות והתאוות מפריעות לעזוב את החטא ולדבוק במצוות. ומה הפתרון?

יש ללמד את התורה, ובמקביל להתפלל: "והערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפינו". בעת שלומדים את התורה, ומבינים איזו זכות גדולה היא קבלתה - אזי משפיעה התורה גם על מדותיו של האדם, מבטלת את הגאווה ומעדנת את היצרים. כאשר מגיע האדם לזאת, הוא שומע בקול ה' מאהבה, דבק בו והולך בדרכיו. שוב אין לו צורך ברמזים בצורת צרות וקשיים, וה' מצליח דרכו.

מקור: הרב שלמה לוינשטיין